

Most megjelent
érdekes újdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Írta: **SEBŐK IMRE** dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

AKIK SZERETIK
GYERMEKEIKET,
FIZESSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND
és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

- A **JÓ PAJTÁS** érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják a gyermekek számára.
- A **JÓ PAJTÁS** tartalma gazdag, mert minden számában megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.
- A **JÓ PAJTÁS** szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.
- A **JÓ PAJTÁS** minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvesebb tartalommal.
- A **JÓ PAJTÁS** minden karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású almanachal lép meg olvasóit.
- A **JÓ PAJTÁS** rejtvényeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a soroláson.
- A **JÓ PAJTÁS** olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogadják minden könyvtárban.

Mutatószámot ingyen küld mindenki, aki kér:
JÓ PAJTÁS kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Ruttkai Ruttkay Vilmos
új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán
és Ausztria-Magyarország.

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár.

Rendkívül sok tanulságot meríthetünk ezen érdekes könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke. ::

Franklin-Társulat kiadása. Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21 és minden könyvtárban.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czímű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

A SZÍV

a címre

AAGE MADELUNG

egyik legszebb elbeszélésének. Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.

Mindenütt kapható!

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64e elbeszélést tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötetben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvtárban.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikket tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülőgépeket tartalmaz. * gép (modell) rovata. *

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.

24. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Vármezeje-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona
Félévre — 10 korona
Negyedévre — 5 korona

Világkrónikával
együtt évente 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitellőj is csatolandó.

MUNICIÓS OSZLOP.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTH HAVHS ÁLISZ.

(Folytatás.)

Nedves volt még a kert, a falombok lassan, meggondolattak hullattak esőkönnyeket, a zivatar emléket, s halkan bólogattak. Nem ebédelték kint a vendégek, bevitték az asztalokat a nagy ötajtós, mozaikos terembe. Szerette Edit ezt a helyet, de inkább este s különösen az első estéken. Olyankor nem volt más butor benne, mint az öreg kanapé, verki a konyhaajtájánál, néhány szék a kis hálófülke mellett s kifeszített drótkon színes árnyékokat vető lampionok. A kanapétól jobbra-balra nagy üvegajtó s a másik oldalon is egy, áradt be rajtuk az utak esti illata. Fehér szakállú, vén szakács finom meghajlással köszönt, leült s forgatta a verki fogóját. Faust... megzendült a ház minden sarka, a hol olaszok voltak. Faustot dalolták, dudolták. Begyült a ház népe. Faust után tangót kezdett s égő kedvvel, öntudatlan érzékiséggel tánczolt Esterina s a takarítónő, a húsos rokon-asszonyok egy még kövőbb rokon nővel, Mario a kis hugával. Mario nem akart tangózni a vendégek előtt, de ők unszolták, bátorították. A kis római értette már a mozgások nyelvét, pompította, a hol lehetett, de tizenöt éves, rövidszoknyás huga vadul, kissé esetlenül járta; feltűnővé vált alakjának korai fejlettsége; lobogott és arcába hullott a haja. Jelenségnek tűnt, féktelen jelenségnek. A sovány, beteges olasz fiatal ember is bejött néha s elkapta Esterinát, belemeledgett a táncba, de mindjárt abbahagyta, fájt a lába. Eltűnt hirtelen, a hogy jött, nem nézhetett olyan mulatságot, melyben részt nem vehetett. A verkit most a nyomorék anyja forgatta, mankóját székéhez támasztotta, ragyogott fiatalos, kerek arca. Ilyenkor tánczolt boston ő maga is Marióval, a fiú félénk és tartózkodó volt, de önzeter, biztos, erős és graciózus. Aztán búcsúztak, «buona sera» és fömentek a szűk márványt utánzó falépcsőn. Ő még állt a nagy terrazon, majd lefeküdt az utak illatának, a lampionok fényének, a verki hangjának s a mozgások szavának emlékével. Reásütött a hold, de azért elaludt.

Most már más esték jöttek. A nagy teremben messze országok vidéki énekesi mulatoztak, folyton vizsgálódva, van-e közönség, a ki előtt érvényesülhetnek? A háziasszony sirt. Fíának, Mariónak, tegnap keserű nagy bánattal búcsút kellett vennie a tengertől egy utolsó hatalmas belegázolás és úszás után, az úri sportléttől. — munkába hívták. Kis huga meg összevezett bánatában ideges anyjával és megszokott. A szakács szomoruan üldögélt, a verki hallgatott. Edit sétált az oroszokkal, sokáig áldogált a terrazon és nem tudott elaludni. Fölötte egy ablak későig világos volt mostanában, közbe-közbe nyugtalan árnyék sötétítette el. Még nemrég oly korán behunyta szemét a Valodja Vilnovszkij ablaka.

IV.

Edit a hajó korlátjának támaszkodott és szorongva nézett körül. Az álmváros ott volt előtte, mint egy megvagyott könyv, melyet épen fölnyitott. Nézett körül és szorongása nőtt. Ami a sötétből kifehérelt és kifénylött, nem volt új és megkapó, olyan volt, mint ezerszer látott olesó képek. A fekete gondolák, mint légsereg, elepték a hajó környékét. Leszállottak és a fekete, keskeny csónak úszott velök. Közélről látták a Doge-palotát, még mindig az ismerős, olesó képhatás. Atsuhantak a Söhajók hídjá alatt, még mindig csaknem koromsötét volt a csatorna, csak a kis hidak vakítottak féhéren. Csobogott a víz az evezők nyomán, néha úgy loceant, mintha belelöktek volna valamit. A két gondolás olykor hangos szót váltott, mely visszhangot vert. Editet érdekelte a kicsit borzongató helyzet, ketten voltak, az anyja és ő. Az orosz asszony rosszul érezte magát, gyakran fordul elő, az időt is rossznak találta, nem szállt hajóra, megpihen előbb. A gondola megállt. Edit kilépett, de nem

szokott még eléggé hozzá a sötéthez, vízbe lépett. A víz alatt volt még lépcső, de ő nem érezte, csak a feneketlen piszkos lé undorát, meg hogy a gondolatok erős karral felrántják.

A szobában szép volt a fehér moszkítóháló úgy, de a poshadt víz szagát érezték.

— Ki gondolta volna, hogy a hajó így kesis? — tűnődött Szabóné.

Edit azt álmolta, hogy fehér csipkés ravatalon sülyed le, le, zöld hínáros, poshadt vízbe s két szürő fekete szem néz le rá merőn.

Másnap... Melegen zsongott a Campanile harangja, belezsongott a Márk-tér sok meleg fehérségébe. Lustán vidám emberek s mohó galambok. Edit kényesen lépegetett, pompás nagy színpadon érezte magát. Leült a loggetta padjára.

— Itthon vagyunk, édes anyám, — szolt mosolyogva, — én innen elmenni nem tudok. — Meleg zsongás hullamzott a lelkében.

— És ha el kellennem, — folytatta, — mindig haza fogok vágyódni ide.

Aztán megjötték az oroszok. Megegyeztek, hogy nem a szokásos vándorutat kezdik műkinestől műkinéshez, hanem előbb a várost, kis zúgok megkövült szépségeit kutatják fel. A Márk-templomba azért előbb betértek, Valodja imádkozott, Edit nem tudott. A faragások tömege s a dús aranyozás ráfeküdt a lelkére s minden imádságos érzését elfojtotta. Szeme a festői részleteken legelt.

Gondolába ülték. A nemesen büszke, karcsun ringó vízi fogatban olyan jó volt elhelyezkedni, megcsodálták apróra. A réz léfej szájában megmozdult a zablá, az evezők mozogni kezdtek. Eyszázados, örökölt finomsággal hajlott a gondolás és lágyan zengett olasz nyelve, a mint készleges naivitással magyarázgatott. Vilnovszkij fordítgatta. Csak hárman voltak, az orosz asszony és kis fia a hotelben pihenték fáradalmaikat. Ez volt fő foglalkozásuk utazás közben. Fehér Velence smaragd zöld vére vitte őket. Csönd, nagy csönd feküdt a halhatatlan, ódon köveken, mint láthatatlan, finom fátolyszemfedő s Edit és a férfi halkán, tompán beszélt.

— Nézze!... Láttja azt ott?... Az a kapu... ez a híd... Láttja a kopogtatót? S az a sarok ott, parányi zöld lombbal.

Ritkán szólalt meg. A gondolás is hallgatott és csak akkor kurjantott nagyot, ha másikkal találkozott. Hangja kopogtató volt, mely beledöngött a fiatalok lelkének befelé élő, csöndes házába. Újra csönd, gyönyörű csönd. Az anyja érzett valamit, valami ígézetet, valami lehetetlen napfényes ködöt, képtelen, mely mégis van, betakarja a két gyermeket; valamit, a mit csak egyszer érezhet egy élet élője. A Rialto hídjához értek. Kiszálltak, hogy gyalog is kóboroljanak. A sajátos, visszhangos látma, élénkség magával ragadta őket, égett a szemök, arezuk, nevetgéltek, de teltebb, tisztább nevetéssel mint máskor, amint mentek a sikátorokban, egy-egy kő, szín, vonal, egy-egy arez, hang belelopózott a tudatukba észrevétlenül, de örökre. Hogy majd nem várva, hirtelen, sokszor elébük kerüljön az életben.

Este mind az öten a Márk-téren jártak, a puha, langyos levegő, a tömeg gondtalansága, a laguna beszéde és a zenekar, olasz mesterek dallamaival, át megátjárta őket. Sokáig hallgatták s Edit kezdett belekábulni a hatások tömkelegébe. Már nem tudta, hogy mit játszanak, csak úgy érezte, mintha őbenne magában harsogna a pezsgő muzsika, vagy mintha a medréből kitört laguna hullámozna ezt a zenét, pedig a laguna nem kél ki magából. Megrezzent egy váratlan heves akkordra s úgy érezte, mintha körülötte a szépségek világából mennydörgésszerűen robaj tört volna ki s az összeomló fehér kövillágot magába tüntetné az óratony érczembereire folesapó, éles, kemény víz. Hirtelen hátrafordult. Ott volt mögötte Vilnovszkij s még rajtakapta a szemét valami bi-

zonytalan, heves csillogáson, mely mosolyra vált. Edit körülnézett, majd megint előrefordult a karmester felé, nézte a tánczos kezét s a melegség, mely előbb hirtelen és hullámosan suhant át rajta, egyenletessé vált, elsimult.

Ezen a napon megmozdult lelkökben minden, a mi élt, mint a szokatlan nagy tornát végzők testében a magukat felejtett izmok, idegszálak.

— Jaj, — s hajtott fel ijedten Vilnovszkij, — mint hazafelé mentek, — ma elfelejtettem magamhoz venni az olvasómat, — s keresztet vetett.

— Mint egy bakfis, a ki apáca akar lenni bánatában, — mondta mosolyogva Szabóné.

— Igen, értem, hogy mosolyogsz rajta, anyám, de...

Az anyja várta, hogy befejezze a mondatát, hiába. Nem sürgette, szépen felelede.

Másnap a Campanilébe mentek fel. Pirosas naplementében látták meg az egész várost és egész vidékét, mint dús ajándékokat sejtető ígéretet, mint már-már megnyíló, álmokkal teli, szeretett lelket.

Ez az este csupa várakozás volt, biztosan elkövetkező gyönyörűségekre várakoztak.

Nézték a kirakatokat, kirakatokban az üvegvirágokat, melyekbe muranoi tüdő fújt lelket.

— Mikor is megyünk Muranóba? — kérdezte Edit Vilnovszkijtól, ki írásban is megcsinálta a tervet.

— Négy nap múlva.

Vágyott, kívánczított Edit a kohók mellé az üvegyárakba, életteli kis üvegedények virágos kertjeibe.

Most kezdték a képeket nézni. Edit nem volt tervszerűen útbaigazított műértő, aránylag keveset utazott még. Sok éven át tanult rajzolni, mértani testek s agyagedények formáit táylati elváltozásaiban ábrázolni, homályos ismereteket szerzett a különböző vetületekről, tanulta bordűrök, tányérok, kézimunkák tarka mintás díszítés-tervezését, mindig valami nagyon szép, pompás élt a lelkében, melynek kivitele csak gyarlón sikerült. Csak néha, néha lehetett megsejtteni, hogy érdekes volna az, a mit nem tud kifejezni.

Most tudta meg Velencében, hogy nagyon szereti a képeket s megéri előtűni, a mit meg kell éreznie. Sokáig állt azok előtt, melyek megragadták, hogy kiszívassa minden szépségüket, mint a gyöngyvirágnak illatát. Az a szépség aztán övé volt már, azt többé el nem feledhetne.

A Doge-palotát, ezt a különös, mintegy fejte-tőre állott e-iplés követ már nem látta képeslapnak, mióta felfedezte, hogy csaknem minden oszlop más-más és Vilnovszkij történetükre is megantította, arra is, hogy különbséget találjon értékük között. Gyönyörű, hűvös templomok vésett, festett, faragott csodái elevenedtek meg előttük. A zöld csatornák fehér hidaín és lépcsőin is ezekre emlékeztek, míg meg nem állította őket egy sikátor szépsége, vagy egy zöld-séges gondola a vizen. Végigsuhantak a Canale Grandén az ezüstreges paloták előtt.

Az Akadémiába léptek. Tintoretto, a kreol-színekkel dolgozó... Fekete farizeus-szem Jézus háta mögött... Előtted az asszony, most légy okos, Messias!... Iserős Editnek ez a tekintet. Mintha látta volna, nagy emberek háta mögött ólalkodón.

A képek hosszú sora Tiziano nagy falfestményével végződött. Mária bemutatása a templomban. — Oh, ez a vén asszony! — kiáltott fel Edit, — a kék kötőjében s az élettől teleírt arcával. Ilyen erőteljes szeretettel festik a mi költőink édes anyjakat.

— És ez a Tizian anyja, — szolt Valodja. Hosszasan nézték a lépcsőn felhaladó kis Mária, a fönt várakozó papokat s a lent maradt nőket. Külön világ volt a kép és ők ketten.

— Krózus vagyok, — örvendezett Edit, — kinecskel dús az emlékezetem.

— Firenzébe kellene mennünk. — mondta Vilnovszkij.

— Én nem most vágyom. Inkább egy év múlva, hogy ez első mélyleges gyönyörűségemre ne halmozódjék más.

— Hogy a halmozódást elkerüljük, ma délután egészen másfelé megyünk. Fusinába hajóztak. Kicsi, szerény állomásnál szálltak ki és kövér legelőknél jártak. Igazi olasz, nagykehlí virágok között a Brenta partján. Velence körvonalaít látták s aig érthették meg, hogy lehetnek ilyen közel s mégis a csöndes, virágokkal kincses helyen? Kék ég, kékebb tenger s kövér, magas fű, kedves, csavargó kis Brenta.

— Sajnálom, hogy nem beszélhetek magával francziálul a német helyett, Editke. Vanak árnyalatok, melyeket csak azon a nyelven tudnék kifejezni. A németet megtanultam, de kellenül használom.

— Szívesen hallgatnám, de nem vagyok benne elég otthonos.

— Leveleimben, ha megengedi, ezen a nyelven beszélek majd.

— Azokból majd jobban megtanulom, de magának meg a magyar lesz tizenötödik nyelve, igéri?

— Igérem.

— Szép ám, mint a perzsa.

— El fogok menni magukhoz s ott magyarul győzők meg mindenkit az egyedül üdvözítőről. Addig is zenélje kicsit fülembe a magyar nyelvet. Edit verseket mondott, skandált is.

Estefelé beborult az ég. Szürke felhők szélén szalagnyi keskenyen ütközött ki a naplementi pirosság s ez a lángszalag követte híven az álmváros körvonalaít.

— Velence glóriával! — kiáltott fel Edith s felragyogott a szeme... Vilnovszkij a glóriás várost és a rajongó leányt együtt, egy képen egyesülve látta.

A másnap délelőttjét a Museo Civico-ban töltötték. Régi bútorok, ruhák, terítékek, finoman kidolgozott famodelleji régi, híres palotáknak, az ódon-ság bágyadt-hangulatos levegőjével fonta körül a kis társaságot. Edit és az orosz megálltak a Grimani-Morosini család babszínházának alakjai előtt. Az emberek elmúltak, bábuik

megmaradtak. Bábuk, olyanok, mint ők voltak, előkelők, díszesek, de nincs, ki a drótot rángassa, az életet játszva.

VIII. terem, «Drága bútorok, képek, Leda a hattyúval, állítólag Michel Angelótól, esetleg Vasaritól.

— Vítás eredeti kép, az ilyet szeretem, — mondta Edit, a mint a kis kalauzt forgatta.

— Ne menjen be, kérem, — szolt újszerű, kemény hangon az orosz.

A leány meglepetten nézett rá s újnán találta a szeme parancsolását, areza erőteljes vonalát. Pillanatig tanácstalanul nézte, aztán megsejtette, megértette, hogy a kép tárgya miatt tartják vissza. Magában lázadni kezdett. Ilyen szűk korlátja van hát ennek is, a művelészetének, és én engedelmeskedjem akaratának? Parancsol nekem... visszastart, félt engem...

Csak most pirult el, megfordult és más terembe lépett, ott találta anyját az orosz nővel és fiúcskával. Titkosan, hirtelen visszapiantott Vilnovszkijra.

Már nem volt kemény az areza, ragyogott. S ez a ragyogás is olyan erőteljes, férfias, a milyenek még nem látta Edit.

A vakító fehér oszloptól elvált a gondola és ringva sikkolt a smaragd-vizen. Mindig gondolán jártak, nem is szívesen látták az új, fúrge gőzhajócskákat, melyek közönséges, gyárfüstös, szaladó embertömeges városokra emlékeztették őket. Olyanoknak látták, mint hullamészto legyeket az üvegekporos, tündérszép halott leány tetemén. Tükölessé belebasított ennek a városnak szívérványos, avult csipke illatát lehelő szomorúságába.

Délután ismét templomokat jártak, a Coleoni-szobrot nézték. Visszafelé egy kis boltban két szakállasodó öreg asszonytól rongybabákat vásároltak, karnevál-alakokat. Alkudtak, az asszonyok szidták őket, aztán megbékültek egy-két ezóra s hogy feleárat kifizették, bairátsággal búcsúztak. Úgy mentek tovább pajkos nevetéssel, mint két régi jó barát.

— Most a Formosa-templomba térünk be, — ajánlotta Vilnovszkij, — ha van még kedvök.

— Maguk mehetnek, — felelt az orosz nő, — nekünk ép elég. A Márk-téren találkozunk.

Hát csak ketten mentek. Félrehúzták a bordó függönyt, zenki sem volt a templomban más, csak a sekrestyés. Intettek, hogy nem kívánják a magyarázatot, az is elment. Ott álltak a csöndben, Szent-Borbála képe előtt. Még nem volt homály, de már egy árnyék hullott reájuk, Santa Barbarára s reájuk, egyazon árnyék. Nézték föl. Barbara nézett le reájuk.

— Hogy hasonlít magához, Edit. — Lassan, mely hangon mondta a férfi.

— Igazán, hasonlítok hozzá? — kérdezte Edit örülve, hogy megismételheti a gondolatot.

Vilnovszkij feleje fordult és nézte az arcát s a mint nézte, szemébe gyílt a fényes láng, a forró, fényes láng és a mint nézte, gyílt, gyílt és közeledett a lidérczény a leányhoz, aki mozdulatlaná bűvölve érezte, hogy most, most föléje borult lánggal, mosolylyal a csók sejtelve.

És akkor látta, hogy a férfi fölemeli karját s az olvasót, melyet olasz árustól vett s mindig esuklóján hordott, az olvasó keresztjét megcsókolja. Az a gyermekonás lopakodott az arczára, melyet a zongoránál látott rajta Edit.

Valaki végigszogott a templomban. Az árnyékok hulltak, hulltak, mintha az este meoldotta volna sötétség-kévéjét és ők mentek a San-Marcóra. Többet beszéltek, mint bármikor, mióta az álmok városát járták, mert a hallgatásuk beszédesebb lett volna kimondott szavaikkal.

— Holnap Muranóba megyünk, — ezzel váltak el.

Ez este nem tudott imádkozni Edit. Szokott pedig, minden este mást s máskép, a maga istenéhez. Nem kért, nem mondott hálafohaszt, csak gondolkozott a mindenek eredőjéhez, kit mindenütt ott érzett, még a templomban is azok számára, akik igazán hívták, a kik érezni tudták, hogy van. A ki elmézet a képzett bűnök felett, melyek nem voltak vétkek ő ellene, a minden élet forrása ellen s bűnnek vette, ha egy bogarat szétzapostak ok nélkül, tisztán kártevő indulatból. annál inkább, mennél tudatosabban, vagy épen kiszámított gyönyör kedveért tették. Ahhoz, aki igyekezett megnyilvánulni az emberek előtt egyszekenben, nagyokban, kiválasztottakban.

(Folyt. köv.)

FRIGYES FŐHERCEG TÁBORNAGYOT 60-KI SZÜLETÉSNAPIJA ALKALMÁBÓL ÜDVÖZLI A FŐHADISZÁLLÁS HELYÉNEK LAKOSSÁGA.

Jelky Gyula a harczterre kiküldött munkatársunk fővétele.

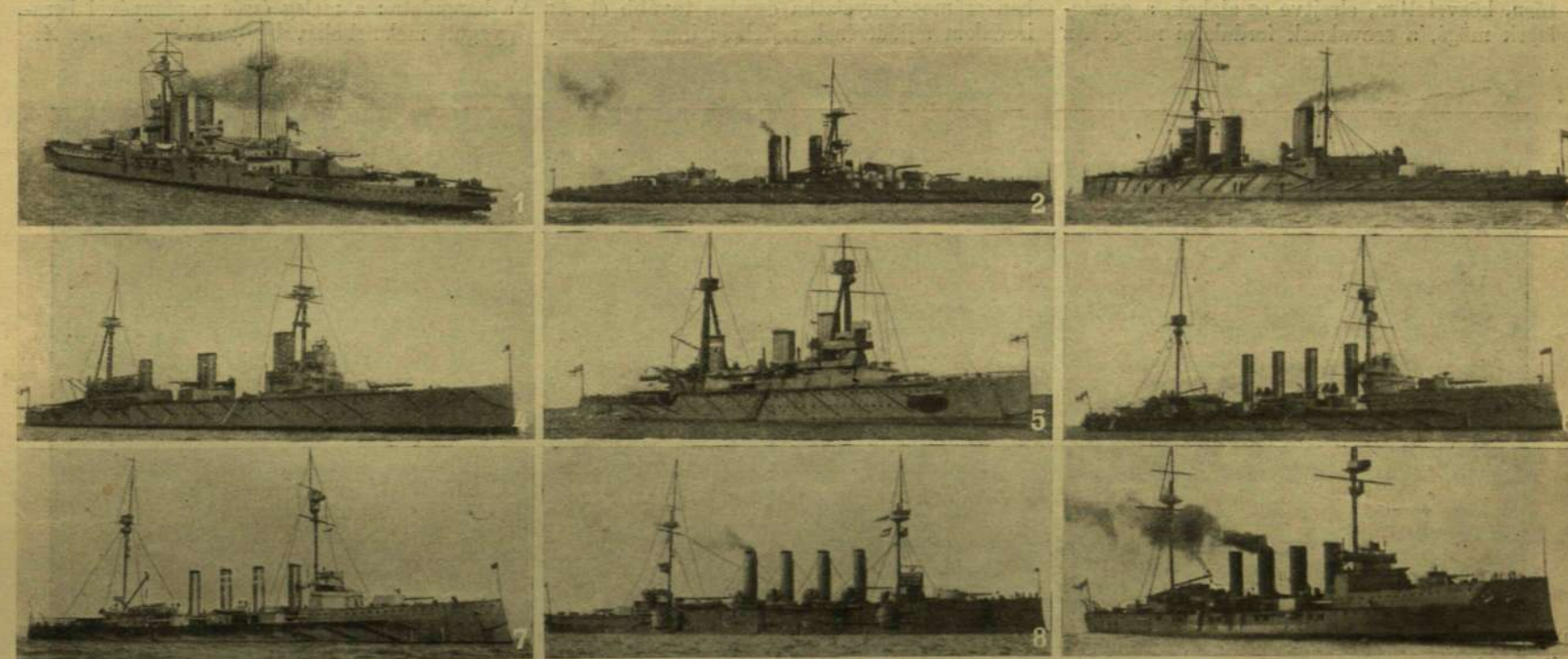
1. Egyiptomi csatahajó III. Ramses korából (Kr. e. 1180–1150.) — 2. Assir csatahajó Senacherib korából (Kr. e. 705–681.) — 3. Római hadihajó a Kr. e. I. századból. — 4. Római gálya (Kr. e. időkből) — 5. Normann hajó a IX. századból. — 6. Francia csatahajó a X. századból. — 7. Angol csatahajó a XIII. századból. — 8. Hansa csatahajó a XV. századból.

A HADIHAJÓ FEJLŐDÉSE.

1. A nagyvadásztó: Frigyes Vilmos (1740–1788) hajóhada az Északi-tengeren Emdennél. — 2. A lissai tengeri csata 1866. június 20-án. — 3. Angol csatahajó a XV. századból. — 4. Hadihajó a XVI. századból. — 5. A «Victory» angol hadihajó, Nelson tengernagy zászlóshajója a trafalgari tengeri csatában.

A HADIHAJÓ FEJLŐDÉSE.

1. Warspite superdreadnought (28,000 tonna). — 2. Marlborough superdreadnought (28,000 tonna). A német admirális jelentése szerint több torpedótalálat érte. Foglyul esett angol tengerészek vallomása szerint harc képtelenné vált. — 3. Queen Mary dreadnought (20,000 tonna). — 4. Indefatigable dreadnought (19,050 tonna). — 5. Invincible dreadnought (17,600 tonna). — 6. Defence páncélos csirkáló (14,800 tonna). — 7. Warrior páncélos csirkáló (13,750 tonna). — 8. Euryalus páncélos csirkáló (12,200 tonna). — 9. Black Prince páncélos csirkáló (13,750 tonna). — Ezen felül a Birmingham kis csirkáló (5530 tonna) és tizenegy torpedóhűző.

AZ ANGOL FLOTTA VESZTÉSEGE A JÜTLANDI TENGERI CSATÁBAN.

SEBŐK ZSIGMOND.

1861—1916.

Sebők Zsigmond sírját most a nagy veszteség gyászos érzésével veszi körül a művelt magyarságnak az a része, amely még mindig nagy nemzeti ügynek tekinti az irodalmat. Az írók úgy siratják el, mint a legkülönbek egyikét sorukból s ebben az érzésükben osztozik az egész olvasóközönség. Sebők Zsigmond abban a korában tért örök nyugalomra mikor egységesen megállapodott róla az irodalom itélete s ezt jóváhagyta az egész közvélemény.

A véleményeknek ez a harmóniája csak az utóbbi években alakult ki. Az írók, az irodalom közvetlen közelében élők szűk köre azelőtt is ép oly nagyra becsülte, mint most, de a szélesebb körű nagyközönség kevésbé ismerte. Nem tartozott azok közé, a kiknek minden megnyilatkozását közügyelem kíséri. Úgyiszlán az utolsó években fedezték fel az olvasók s azóta nőttön-nőtt nemcsak tekintélye, hanem népszerűsége is. Miért, hogy ily későn, épen csak hogy nem elkésve támadt élete munkájára az erősebb visszhang? Ennek külső és belső okai vannak.

Sebők a maga személyére nézve csöndes, halk, szemérmes, inkább szemlélődő, mint eszelekvő egyéniség volt, nagyon érzékeny, magába vonuló, csaknem félnék. Minden képzelhető módját a személyes szereplésnek, személyisége exponálásának kerülve kerülte, sohasem szerepelt a nyilvánosság előtt másképp, mint írásaival, soha nem tett semmit arra, hogy a közfigyelmet felkeltse maga iránt. A mai nyilvános élet s benne az irodalom pedig olyan természetű, hogy a közérdeklődés csak azok felé fordul gyorsan, könnyen, spontán közvetlenséggel, a kik ezt akarják, provokálják, a kik egész személyüket kiteszik a nyilvánosság elé, vagy a kiknek egész lénye s munkájuk egész természete annyira expansív, annyira figyelmet keltő, annyira a közhangulat sodrával együtt haladó, hogy mindenkinek fel kell rá figyelni.

Sebőkben mindez hiányzott, ő nemcsak mellette az önérvényesítés mindenféle módjait, nemcsak magába vonult, a nyilvánosság elől elzárt életet élt, hanem írásaiban is a mennyire lehetett, elrejtette a maga személyét.

Novelláiból, hírlapi cikkeiből nem tekint ki az írók magát feltűnően észrevetető egyénisége, nincs meg bennük az a törekvés, a melylyel az író igyekszik elkülönöztetni magát mindenki másától s a saját egyéni hangját és arculatát felismerhetően kidomborítani a sorok mögött. Sebők írásaiban is benne van az író egyénisége, nemcsak írói, hanem emberi valója, de csak az igen finom érzék számára észrevehetően, közvetlenül, elrejtve az alakok, a gondolatok mögé, a szavaknak fordulatai mögé. Az

SEBŐK ZSIGMOND.

ő írása is lelke tükrének képeit adja, de a képen túl nem mindenki ismeri fel benne a tükröt is. A hogy ő a világot szemlélte, a mi iránt az életből, a természetből, a gondolatok világából érdeklődött, a mik iránt rokonszenveit osztogatta s a milyen hangon a világ dolgairól szólt, abban nyilvánult meg az ő egyénisége. Novellisztikus írásaiban is mély, melancholikus hangú líra zengett, az élet szomorúságának lírája, de belerejtve a látszólag objektív képekbe. Két érzése volt csak, a melyet teljes lírai közvetlenséggel szólaltatott meg: a visszaemlékezés és különösen az ifjúkorra való visszaemlékezés melancholiája és a természet mindig megújuló csodája iránti áhítat — igazi, legbelsőbb, leg-sajátosabb líráját úgy kell kiérezni történetéből, erre a kiérezésre pedig csak a finom fogékonyságuk képesek.

Mondanivalója sem volt olyan természetű, hogy zajosan vonta volna rá a közfigyelmet. Nem volt sem lármás, a figyelmet magára kényszerítő, sem annyira új, hogy meglepje, megdöbbenje, vitára, állásfoglalásra kényszerítse az embereket. Nem volt merész kezdője új eszméknek, szemléleti vagy ábrázolási módoknak, ott folytatta, a hol előtte vagy mellette mások abba-hagyták, de a maga egyéni módján folytatta. Alapjában véve egyik folytatólagos szemé volt annak a genealógiai sornak, a mely irodalmunkban Jókai-val kezdődik, Mikszáthban folytatódik s a Mikszáth nyomán következő írókban számos árnyalatba oszolva tovább él. Az irodalom fejlődésének rejtelméi iránt fogékony

elmének roppant érdekes megfigyelni, hogy válik a Jókai gyermeki, naiv, ösztönzerű áradása Mikszáth egészen tudatos, fölüeny íróiáján át Sebőkben passzív, halk, szőfukar, a miniatürestésre emlékeztető artisztikumká, hogy kisebbedik meg ebben az alakulásban fokozatosan terjedelemben, expansív képességben, hogy szívódik bele az élettartalom mind jobban a formálás, a művészi vonal rejtett finomságaiba. Sebők munkája, ellentétben előzőivel, a kik az élet képeinek gazdag változatosságára vetették a főhangsúlyt, a művészre teszi a nyomatókat, lényegében artisztikus természetű. Ebből magyarázódik viszonylagos terméketlensége is, valamint írásának roppant kényes művészi gondossága, a mi különleges helyet biztosít neki mai irodalmunkban, a melynek egy részében a pongyolást, a formátlanást, a lelkiismeretesség hiányát szinte princípiummá teszik.

Sebőköt nem is a felnőtt olvasók fedezték fel a népszerűség számára, hanem a gyermekek. Számukra tárta fel lényének egyik legszeretelméltőbb tulajdonságát: gyermekesen derült, szelíd humorát. Példátlán sikeri leleménye a gyermekirodalomban, a mindenütt ott csetlő-botló, mindig új meg új bohókás kalandokba keveredő maczkó, a kit később, sikere tetőpontján Dörmögő Dömötörnek nevezett el, a magyar gyermekirodalom legszeretesebb alkotása, Lafontaine állatalakjainak korunkba tévedt ivadéka. Az állati és az emberi tulajdonságoknak rendkívül széles lehetségi kört nyújtó váltakozása a naiv humorak leggazdagabb forrásait nyitotta meg s azonnal magával ragadta a kis olvasók tömegeit. Azt hisszük, azok között, a kik az utolsó tizenöt esztendőben töltötték gyermekkorukat, nincs senki, a ki ne számítaná kicsiny kora legkedvesebb emlékei közé a Sebők maczkó-írásaival eltöltött órákat. Bizonyos, hogy Sebők volt korunknak nemcsak legnépszerűbb, de legkitűnőbb gyermekírója is. Lapját, a *Jó Pajtás-t* is az ő derült, szeretetteljes szelleme hatotta át s tette országzerte népszerűvé. A magyar ifjúsági irodalomban pótolhatatlan ür marad halálával.

A népszerűséghez, a mely utolsó éveiben mind jobban kegyeibe fogadta, bizonyára sokban hozzájárult az a fiatal nemzedék, a mely a gyermekszobából hozta magával az iránta való szeretetet. Ő maga írásain kívül nem tett semmit e népszerűség elérésére, annál több öröme telhetett benne, hogy az olvasók a maguk jószántából, önkényt jöttek hozzá. S utolsó éveit, a mikor már lassan, észrevétlenül feléje lozózott a halálos betegség, ez a siker, s a gyermekvilág napról-napra nyilvánuló szeretete szepítette meg. Olyanná tette, a milyen írásainak a hangulata: a meleg érzés napfényével beragyogott melancholiával teljessé. S. A.

KUTYÁS TRÉN. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A HAZATÉRŐK.

Nagyon komoly és meghitelesedett szociológusok is aggodalmaktól felhős szóval nyilatkoztak a majdan hazatérők erkölcséről, a harcstéri élet lélekformáló hatásáról. Semmi se jogosabb, mint az a tétel, hogy az erkölcsi rend alapján szabályozott élet az emberi hivatás legnagyobb iskolája. Az aggodás tehát azokért és azok miatt, a kiket egy nagy történelmi kényszerűség sajnós, igen hosszú időre, kiragadott ebből az iskolából és olyan területre sodort, a melynek a törvényei a békére szervezett társadaloméival sokban homlokegyenesen ellenkeznek, minden látszat szerint jogosult. A ki félt attól, hogy a harcmező morálja megzavarja, kiforgatja, átmasztja és az őállapot vadságába taszítja vissza a lelket, garmadába halmozhatta e bús és ijesztő föltevésére argumentumait. A háború az erő jogának érvényesülése, az erőbeli különbségek szabad és legteljesebb kihatása, míg a békés jogrend épen ezeknek a differenciáknak kiküszöbölésében törekszik minden szervezett közösség leg-élemből czéljára: a *biztosságra*. Tisztán a nagyobb erő jogán senki több jogi nem lehet: míg ellenben a háborúban a nagyobb erő a legnagyobb jogok teljességét adja a győztes kezébe.

Ez a morál a békés társadalom rendjének valóban súlyos, sőt végzetes veszedelme. Mily zavarokra, dúlásra, pusztításra képes, azt az elmélet a történelmi példák gyászos valóságainak egész soraival is szemléltetheti. A hazatért hadak rengeteg bajt okoztak országukban, akárhányszor nagyobb szerencsétlenséget, mint a diadalmasan betört ellenség garázdalkodása. Vert seregek keserűsége, megbomlott fegyvelme és a győzelem koszorújával hazatértek hetyke szilajsága egyaránt.

A háború hosszabbra nyúlt, mint bárki is gondolhatta volna. A váltógazdaság, az erkők okos konzerválásának modern elve a hadvezetés üzemében is érvényesült. A pihenést itt is az erőápolás leghatásosabb módszerének ismerték el és ez a megismerés a harcoló katonának is megadta a munkaszünet áldását. Nem kell egyfolytában addig verekednie, a míg vagy ő maga,

vagy a háború meg nem hal. Sőt bizonyos fokozatosság rendje érvényesül, természetesen a legnagyobb törvény: a *lehetőség* keretein belül, úgy a munkájában, mint a pihenésében.

Nem kellett a háború végéig várunk, hogy azt az átalakító hatást, a melyet a harcmező élet külön levegője, sajátos viszonyai, erkölcsi, viselkedési és a férfilekre gyakoroltak, meg lehetőszen széles területen megismerhessük. Nemcsak sebesülten kidőlt, de — a kijáró szabadságot élvező — olyan katonák is tömegesen járnak közöttünk, a kik a háború minden rémségét, szenvedését Isten kegyelméből épségben kiállották. Nagy csaták tűziharaiban voltak, merész vállalkozások részesei. Állottak a halál feneketlen mélysége legszélein. Látták az emberi szenvedés legrémesebb képeit. Áthaladtak az idegek legvégső megfeszülésének pillanatain. Megízlelték a legforróbb izgalmak mámorát és elég hosszú időt töltöttek e csupa végzetes pillanatokból összeszűrt levegőben, hogy ennek sajátos természete átjárassa idegeik és agyuk minden atomusát. És vannak közöttük tiszták és köz-katonák, az értelmi fejlettség minden fokának képviselői. Olyanok, a kikben az életnek e kétségtelenül legnagyobb élménye egy tudatos filozófiában fogalmazódott meg és olyanok, a kik egyszerűen, a bírálat minden kísérő működése nélkül hagyták magukon kiérvényesülni az átalakító energiák hatását. A kik nincsenek is tudatában a változásnak, a melyen lelkük, gondolkodásuk, viselkedésük keresztül ment.

De nyilatkozzék meg akár így, akár amúgy, az már kétségtelenül megállapítható, hogy ez a hatás a maga valóságában semmi esetre se meg erősítése annak az eredménynek, a melyre az aggodalmas teória a leghibatlanabb logikájú levezetés útján is jutott. Inkább a megzafolása. Valami egyöntetűség e hazatérők gondolkodásában és viselkedésében, szóval erkölcsi egyéniségük egész megjelenésében nyilvánvaló, sőt szembeeszköző módon megállapítható. Tehát annak a másik világnak, temérdek sajátosságának és különvalóságának valóban meg van a maga átfomláló hatása. De ez a hatás egészen más, mint a melyet a pesszimista képlet kiszá-

mtott. A háború, a mely brutális, kegyetlen és kiforgató, se brutálissá, se kegyetlenné, se durvává nem tette azokat, a kiket a maga munkájába állított. Hála Istennek és — nekik, győzelmek emlékeivel és tudatával jönnek haza, de se kiállott szenvedéseik zsörtölődő, se búsan megérdemelt dicsőségük hetyke vagy követelőző hangját az ajkaikról nem halljuk. Egyáltalában nem hangosak. Inkább hallgatagok, csöndes szavúak és elmélázók. Ha a fehér és sárga érmek sora a mellükön az ellenkezőt nem valáná, azt lehetne gondolni: nincs miről beszélniük. Még azok is, a kiket a béke idejéből hangosaknak vagy legalább is beszédeseknek ismertünk, csodálatosan meghalkultak. A tekintetüknek valami egészen jellegzetes, mély komolysága van. Meg kell érezni, hogy e szemek sokat és rendkívül láttak. Viselkedésük annak az elvonuló hajlandóságának a vonásait mutatja, a melyet a nagyon érzékeny embereknél észlelhetünk. Nyilvánvaló tehát, hogy a mit átélték, nyerssé vagy közömbössé a lelküket nem tette. Rendkívül érdekes, de a sűrűségében szinte általánosnak mondható jelenség, hogy ezek a legnagyobb tumultusok színpadáról visszajött férfiak a békés élet rendjét, a melytől huzamosan távol voltak, szinte idegesítően zavarosnak, keménynek és kíméletlennek érzik.

Nem megnagyarázhatatlan. Olyan világból jönnek, a hol az emberi viszonylatokban nincs titok. A hol mindenki tudja: ki barát és ki ellenség. És a ki nem ellenség, az barát a szónak legemelkedettebb, legférfiasabb értelmében. Egyazon sors osztályosa. Testvér szenvedésben, veszedelemben, vágyban, dicsőségben. Mindig egymás kezét fogják és minden pillanat az eszhetőség, hogy örökre el kell válni egymástól. Oly érzések szólnak meg és oly közösségek születnek a harcmezőn, a melyeneket csak a halál meggyéjén járó élet legmélyebb megismeréseinek szép és tragikus pillanatai tudnak teremni. A ki ebben a világban élt, rövid időn is sokat élt. És a ki sokat élt, annak sokat kellett megtanulnia. És a ki bölcsesé lett, az jóvá is lett. A hazatérők miatt nem kell aggódni.

Szőlősi Zsigmond.

PIHENŐ.

Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Varvinay faluban megállapodtunk. Itt vezet az út a csatater irányába. A több évszázados nemesi kúriát összerombolták a francia gránátok. A toronynak már csak váza áll még, a tető megannyi törmelék. A francziák még a béke napjaiból tudják, hogy mely ház a legalkalmasabb a faluban a katonák befogadására, s a mikor eljött a szomorú idő, hogy saját hajlékaikra kellett tüzérségi tüzket irányítaniok, a legalkalmasabb és legszebb francia otthonok pusztultak el legelőször. Így történt ez itt is, a ház lakatlan, német katonák csak a tüzérségi tűz szünetelésének ritka óráiban sétálnak a romok között.

2. Varvinay faluból kijövet, a tábor felé mentünk. Fél óránál nagyobb idő kellett az automobilnak, a míg oda elértünk. X. falu végén megpillantottuk a táborhelyeket. Szembe jött velünk Weidner százados. Ép akkor becsatották el a kötöző helyről, a hová az éjszakai ellenséges roham diadalmas visszaverése után hű katonái elvitték. Két shrapnellgolyó súrolta fejét, de azt elvezetett a tábor legmesszebb részeibe is, este pedig — mint másnap hallottam — újra kiment a legelső sorokba. A százados mellett Hőse bajor hadnagy áll. Lenn a völgyben kicsi francia mezővároska, a hol egyszer régi francia királyok vadászkastélya emelkedett.

3. A hadsoport másik szárnyára mentünk át. Fölérve a hegytetőre még egyszer meglátjuk a völgyben St.-Mihiel városát és a Fort du Camp des Romains övező hegycsorút, a honnan el lehet szabad szemmel is látni a francziák kezén levő Fort Troyonig és az erdőszertűn kiépített Batterie Les Parochesig. Völgy a völgy mellett, közbül a völgyeket elválasztó hegyek: ilyen a verduni vidék, a melyet ép ez a szakadozottság tesz oly nehezen és csak sok vérrel megvívhatóvá.

4. Újabb automobil út következett, akkor a Cote Lorraine másik lejtőjére értünk, a hol már hó borította a németek fedezékeit. Ez a kép is jól megmutatja az olvasónak, hogy milyen nehéz a verduni terep. A lotaringiai erdők mind sűrűek s a rossz gazdálkodás következtében, út alig akad, bozót és cserje, a mely ha túlteng, a fák növést akadályozza, szabadon nőhet, senki se törődik a helyes erdőgazdálkodás elveivel, a miben különben katonai okok is közrejátszhattak.

5. Az erdő szélén bajor őrség áll. A mikor jöttünk, a katonák éppen reggelijüket fogyasztották el, sajkában fekete kávét kaptak, mellé jutott még az előző napról egy kis komisz kenyér. A fák letöredett galyainak helye fogasul szolgál a kabátnak és a sípkának, a két előfára szögezett fatörzs kitűnő löcse, a melyen a harcosok kényelmet is találnak, nemcsak pihenést. Mellé vannak támasztva a fegyverek is, akár egy kaszárnya bejáratánál.

6. Szél ellen ponyvát feszítettek ki a katonák, kis asztaluk köré letelepednek, fekete kávét iddogálnak és a megérkezett tábori postacsomagokat bontogatják. Kérdeztem a katonáktól, hogy megy a dolguk? Azt felelték, hogy jól érzik magukat és megelégedettek. Germánok mindig szerettek az erdőben lakni, az erdő jó és barátságos, hozzá fűződik sok régi rege és kedves emlék.

7. Az erdő egyetlen útját drótsövény keríti el, a melyen belül a vendégek láttára vígan csoportosulnak a német katonák. — 8. Tovább a földbe ástott tábori telefonállomás ölik szembe. A telefonos katona kis pihenőt kapott éppen. Feljött az alvilágból egy kevés friss levegőt szívni, a

minek odalenn ugyancsak szűkiben vannak a harcosok. A bejárat fölött megláthatja az olvasó a német tüzérség megfigyelő tisztjének hatalmas segítségét, az olló alakú távcsövet, a melynek alsó lencséjén, a hová a szem órákon keresztül úgyszólván odatapad, lerajzolódik az egész kép.

9. Ismét sírokhöz érünk. A háttérben a már ismeretes sisaksírrendszerű közös nyugvóhelye az elesetteknek, elől fel nem robbant ellenséges gránátokból és shrapnellhüvelyekből készített sírdisz, a mely alatt egy hősi halált halt német ezredes van a földbe téve. Ezen a helyen volt utolsó fedezéke. Mikor a golyó átjárta és nem mozdult többé, katonái levitték a kis hajlékba, a melyet maga épített és úgy szerett, úgyára tették és magára hagyták kedveseinek képeivel, a melyek a falakat ékesítették. Aztán bezárták az ajtót, földdel három méternyi magasságban beborították a fedezéket: így épült ez a sírhalom.

10. Megyünk kifelé a tűzvonalból. Az utolsó faluban — Chambly előtt — még le-lacsapnak a francia nehéz tüzérség lövegei. Hatásuk így rettenetes, mint a hogy ezen a képen látható. Egy-egy gránát megrepeszt a mészkőből épült hatalmas tűzfalat is. Fenn a szétrombolt tetőn egy rúd látszik. Két nappal előbb, hogy e fénykép készült, ott állt még egy elhagyott szekér a kihalt majorság udvarán. Reggelre a kocsit eltűnt, a katonák nem tudták megérteni, miképp történhetett meg ez, a magyarázatot egy kis szemlélődés megadta. A gránát lecsapott és légnyomása oly hatalmas volt, hogy a szekér felrepült a háztetőre és onnan beesett a padlásra. Csak a rúdja látszott ki.

11. Chamblyben, a kihalt francia városkában ebédet kapott annak idején az arra tartó francia hadifogoly és német katona. Itt egy német huszár, a lovának támaszkodva, kis levesét kanalazza egy plébányérből.

12. Charlevilleben francia apácák és német orvosok egyesült erővel ápolják a verduni harcosok fehér és színes francia sebesültjeit. Ezt a kis csoportképet a francia apácák kérésére készítettük, ők azután elküldötték Genfben.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

— Minden áron, Emile? — Jean Kusz rá-tette kezét a bátyja fölemelt karjára.

— Most akarsz, szürkülő fejjel, németül tanulni?

Délután fogadta Jean Kusz gróf Bismarck-Bohlen főkörmányzó a városháza egyik első emeleti ünnepélyesen graziózus rokokó-teremben. Az első benyomás, a mely a nagyiparost érte, a kellemes csalódás érzése volt. Az a férfi, a ki ugyanazt a nevet viselte, mint az a vadállat Bismarck, méltóságát, jóindulata is volt, egyszerű, szelid és komoly. Nyugodt nyájjassággal hallgatta meg a mühlhausenit, behívatta a kereskedelmi és ipari ügyek előadóját és a három úriember megbeszélte a helyzetet.

— Természetesen csak azt tanácsolhatom, Kusz úr, igyekezzek mennél előbb beleélni magukat abba a gondolatba, hogy a helyzet, melyet a háború teremtett, nem valami provizorium, hanem végleges állapot — mondta a gróf finom mosollyal.

— Azt hiszi, excellenciás uram? — kérdezte Jean Kusz rémülten. — Tehát más szóval — poroszokká fognak minket tenni?

— Nem tudom, ez volna-e a legrosszabb, a mi önökkel történhetik. De hát azt ma még nem lehet biztosan előre tudni. De olvasta-e a proklamációt?

— Természetesen, főkörmányzó úr.
— És a legújabb híreket Orleansból?
— Azokat is. A legmélyebb fájdalommal, nem tagadom.

— Nos hát, akkor nem lehet kétséges az az egy dolog, hogy önök már megszűntek francziák lenni.

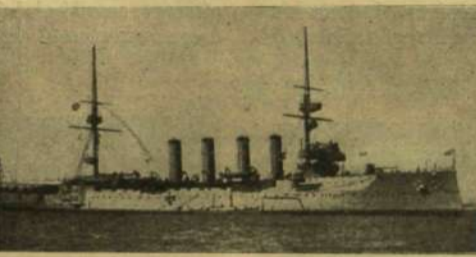
■ A gyáros egy pillanatig némán küzködött magával, égő pirosság ömlött el energikus izomzatú arcán.

— Uraim, ebben a pillanatban mint kérelmező állok önök előtt, sőt mi több, mint közbenjáró. Érzem jóindulatukat, jószándékukat — és ezért talán szabad kérnem, képzelmük bele magukat az én érzésembe és bocsássanak meg, ha — ha nem akarom tovább folytatni a megkezdett témát. Önök talán nem tudják, mit jelent nekem, nekünk, Elzásznak, minden elszászinnak az, a mit az ímént mondtak. Személyükben talán szintén abban a sajátságos balhítben élnek, a melyet én alkalmilag — félig nevető csodálkozással, félig rejtő rémülettel — a német újságokban láttam, melyeket egyik alkalmazottam fordított le nekem — s a mely abban az országban, vagyis inkább azokban az országokban, a melyek minket legyőztek, általánosan el van terjedve. Uraim, mi nem vagyunk visszahódított testvérek. Mi francziák vagyunk, testestül-lelkestül francziák. Franciaország adott nekünk s különösen minékünk, mühlhausenit nagyiparosoknak mindent, de mindent, a mink van. Polgári büszkeségünket, szabadságunkat, iparunkat, gazdagságunkat, — mindazt, a mit az önök inváziója elvett tőlünk, vagy legalább is veszélyeztette és kérdéssé tette. Exczellenziád bocsásson meg, hiszen tulajdonképen örülsz, hogy mindezt olyan világosan és keményen kimondom ebben a pillanatban, mikor az érdeklődésért koldulok az önmagam, az iparunk, az éhezők emberek ezrei számára.

— Legyen teljesen nyugodt, Monsieur Kusz — mondta a gróf. — Megengedem, mi nem voltunk vele előzetesen tisztában, hogy önök névze idegenek vagyunk és lehet, hogy az a téves hit, a melyről ön szólt, nálunk odahaza még szelidebben el van terjedve, uralkodik a fegyverben álló nép egész gondolkodásán és reménykedésén, a mely most odaát Párisnál az utolsó döntő csapásokat méri az ellen az ország ellen, a mely eddig önöknek... hazájuk volt — ez a hit uralkodik népünkön, bizonyára a legmagasabb vezető körökig. S nagyon politikátlan dolog volna, ezt a téves hitet elvenni tőle még műve végrehajtása előtt. Mi azonban — én és a kolléga úr itt és a többi hivatalnokaim mind — bizony mi is mindenféle illúziókkal jöttünk ide, nos hát, mibőlőlünk többé-kevésbé alaposan kitisztogatták ezeket az illúziókat... Ez nem fog minket abban megakadályozni, hogy minden rendelkezésünkre

KITJÉVESÍTÉS.

A «HAMPSHIRE» ANGOL HADIHAJÓ, MELYYEL KITCHENER LORD ÉS VEZÉRKARA A TENGERBE VESZETT.

álló energiával ne gondoskodjunk önkörről. Egyelőre haladéktalanul indítványozni fogom Berlinben, hogy a mühlhausenit iparnak nagyobb arányú állami megrendeléseket juttassanak.

Jean Kusz mélyen és hálással fellelegzett.
— Ez a legnagyobb dolog, a mit a megbeszélés eredményeül remélni merem — mondta a széken ülő némi érzéssel. — Hadd mondjak köszönetet néhány ezer ember nevében, a kik... igen, a kik önök miatt jutottak nyomorba... a kik azonban mindazáltal nem mint kötelességet, hanem mint nemeslelkű méltányosságot fogják fogadni, ha a győztes azon fáradozik, hogy ebből a nyomorból kiemelje őket...

Két nap múlt el, minden eddigénél borzasztóbb két nap Cécile nézve.

Valahányszor a kilincs megzörrent, mindig úgy érezte, mintha vaspánt kapaszkodna bele a szívébe. S a kilincs sokszor megzörrent.

Mintha egész Strassburg hirtelen felébredt volna lethargiájából. Gambetta olyan volt, mint az utolsó reménység. — Orleans eleste mintha semmivé tette volna. Az utóbbi hetek lázas feszültsége megoldódott — most mintha mindenki érezte volna a szükségét, hogy ismerőseivel és rokonaival kibeszélgesse magát, hogy újra tájékozódjék. Az utcák népesek voltak, mint már régóta nem, mindenki látogatába sietett a friss hóban, a mely az éjszaka az egész várost finom ezüstporral hintette be. S a Kusz-ház barátai siettek, miután az állandóan elfoglalt háziúrhoz nem juthattak hozzá, Cécilehez... És neki mindig ugyanazt kellett elmondani. Louis szöke és az igazgató látogatása és elbeszélése... S hamarosan kiderült, hogy az egész város még aznap tudta Louis ösztönözését az új liceumi igazgatóval, ennek hivatalba lépése napján, — csak épen a legközelebb állónak nem mert róla senki szólni...

Leírhatatlanul kínos volt ez az értelmetlen kérdegetés és részletes felvilágosítás... Cécile végül elhatározta, hogy le fogja tagadatni magát. De hamar visszavonta ezt a rendelkezést, mert rájött, hogy a legbanálisabb rokoni feleség is elviselhetőbb, mint a magányos várokozás... mire? Valami kézsre, vigasztalóra, vagy...

■ S a hónap hetedikén csakugyan jött valami: egy barbár francia nyelvű tábori levelezőlap, az aláírt név: Grumbkow, katonarvos. Egész röviden csak annyit mondott, hogy

Eggermann hadnagy december harmadikán reggel 5 órakor az ostromló munkák fődőzése közben egy gránát-szilánktól, mely három baloldali legelső bordáját széttroncolta, megsebesült, az operációt kiállotta és most, egyelőre eszméletlenül, a cravanchei tábori kórházban fekszik.

A könyv a földre eszött Cécile kezéből s a feje lehajlott és keményen odaütődött az asztal lapjához. Tompa bűnűség borult el egész lényén. A lelke, rémülettel és aggodalommal csordultig telve, vonakodott még újabb terhet vállalni. S álmatlanságtól, sírástól elfáradt szeméből nem akart enyhítő könny csordulni.

Cécile nem tudta, mi érte mélyebben: öcsését illető reményeinek rombadőlése-e, vagy a halálveszélyről szerzett tudomás, a mely az idegen ember feje fölött lebeg, a ki itt... lehetősége-e, itt, ebben a szobában, ezen a széken ülve... élete sorsát lába elé tette...

Azután tompa harag fogta el az ellen az ismeretlen «Grumbkow katonarvos» ellen... Istenem, ha a páciensének szóló levelet kibetűzte, akkor tudnia kellett volna, mire kérte ő a címzettet... soraiból megérthetett mindent, átérthette szívbeli aggodását... És nem tett semmit, nem tett semmit, hogy a sebesült, eszméletlen ember helyén, a ki réa van bizva, betöltsen ennek lovagi kötelességét... nem tartotta szükségesnek, hogy csak egy szóval is érintse a levél tartalmát. A formának megfelelt, megtette a közzést a levél írójának, hogy a levél miért nem jutott a címzett tudomására... és vége! Ilyenek hát ők, ezek a németek, a kik Elzászt magukhoz ragadták és máris az egész világ előtt kijelentették, hogy nem adják vissza? Vajjon egy elszázi — egy francia tudott volna-e így viselkedni? Egy hölgynek bizalmas, kéri, könyörgő levelével úgy elbánni, mint egy hivatalos aktával, a melyet szakszerűen elintéz az ember?

S Cécile újra csaknem megfojtatta a nehéz gyűlölet, a mely mint valami mérges kód terjengett az egész város, az egész ország fölött.

XII.

— Louis!
— Mathieu?
— A főnökhöz!
— Hol bujkál?
— Ott fenn, a sötét fenyő-csoport mögött, elől az erdőben.

Most Mathieu is «franciául» beszélt, minden képzelhető határszéli tájszólás sivar keverékén.

A két fiatal legény mint a macska kúszott fel a «Grand Bois» szélére. A Savoureuse-völgye ködbe volt burkolva már egy hét óta. Csak a belforti várhegy meredek háta és az erősség zegugos szilhuettje emelkedett ki szürkén a párából, mögöttük mint egy lehellet sejtítették magukat a Miduette és Justice megerősített magaslatai, a Vogézek legszélső déli nyulványai. Az ágyúzás ez idő szerint gyöngye volt mindkét részről.

Egészen elül, a hol az erdő a Besançonba vezető vasút töltését éri, gubbaszkodott a «főnök» «örzskarával» a sűrűben: néhány tucat sivar ficzó ezivillben, azaz a város, paraszt és merőben csavargó vizelet tarka keverékében. A «hadtest» többi része hátrább rejtőzött egy elhagyott szénégető-házban a Dorante-erdő csúcsán.

Mikor a két tizenhétéves fiú az alacsony, hóval behintett fenyőbokrok közül fölmerült, a főnök megmagyarázta nekik a helyzetet.

— Hát csak nyissátok ki a látókört, kis kopóim: látjátok azt a falut? Baviillers a neve. Látjátok azt a két lovat — azaz hárman vannak — a kik ott a falu utcájából jönnek? Tüzértisztek, badeniek és bajorok. Nyilván felderítő szolgálaton vannak, állást keresnek új ütegek számára. Ti ketten azt meg fogjátok állapítani. Itthagyjátok a fegyvert és muniációt — ti veszitek át, Voujaucourt és Taulieu — odaküsztok fődőzve magatokat jobb felé, oda ahhoz a bokorhoz, innen észrevétlenül eljuthattok a széles gyalogösvényhez, a mely — látjátok? — ívben a faluhoz vezet. Egészen ártatlanul kóboroltok ott, mint két odaváló legény, a falun végig és kíváncsian nézitek, mit csinálnak ott a tiszt urak. Ha elkergetnek, beszaladtok a faluba és onnan figyeltek tovább. Este hat órakor jelentéstétel a főhadiszálláson.

— Parancsára, kommandáns úr.
A két jó fiú úgy tett, a hogy parancsolták nekik.

Ha valaki látta volna arra járnai, eszébe se jutott volna, azt sejtieni, hogy az egyik legényke Obernai leggazdagabb parasztházából származik, a másik pedig a strassburgi polgármester fia. — Három heti cigány-élet, a Grobois-féle «franktíreus-hadtest», vagyis jobban mondva a rablók és gyűjtőgatók bandájának tagjai módján, melynek vezére egy nancyi egykori fegyházviselő jegyző irnok, a szökevényeket az összetévesztésig hasonlóná tette új életük köré. A fiatalág lelkesedése és naivitása nem engedte, hogy felismerjék, milyen társaságba kerültek. A szabadsághósi és hazafias frázisok áradata, a melyet a főnök mindig készen tartott, ennek a féktelen csatangolásnak a gyönyöre és a szorgalmas pálinka-fogyasztás a jól nevelt fiúk itéletét és lelkiismeretét a kalandos romantika mámorával vették körül...

Egy Einville nevű falunál, Nancy körül teljesedett be sorsuk. Mialatt a fiúk békésen töltötték be feladatukat mint lovász és kormányos-legények s Lebrun apó komiszkenyeres esónakja halkan haladt hullámoktól körülcsobogott útján a Rajna-Marne-csatorna lústa vizén nyugat felé s a népfelkelő őrség bebűdösítette a pompás levegőt örökké égő pipai füstjével — hirtelen puskaropogás tört elő az út melletti bokrokból. A kísérő legénységéből néhányan azonnal cseletek, a többiek a földre vetették magukat és kétségbeesett ütközet fejlődött. Végre nyolczven-kilenczven toprongyos ficzó rohant ki a sűrűből bőszi kiáltással:
Vive la république!

A még élő népfelkelőket szuronyral és puskatussal leterítették és vad diadalmi lármával beleugrottak a csónakba. Ott gubbaszkodtak, minden tagjukban reszkette az öreg hajós és a két kormányos fiú.

— Francziák! francziák! — kiáltott Lebrun apó a betolakodók felé.

Kurta processzust csináltak. Einvilleből kocsit rekviráltak, a martalóczok annyit porosz komiszkenyeret raktak rá, a mennyi csak ráfért. De mit kezdjenek a többivel? A szállítmány

négyötöd része megmaradt... Az öreg hajós minden jajtátása dacára megfirták a csónakot és elsüllyesztették tartalmát a csatornában.

— Úgy kell nekéd, vén gazember, mért csaklized el szuvas ócska almás csónakodot lelked üdvösségeért ezeknek az idegen kutyáknak? Örülj, hogy nem kötünk fel a legelső fára — megérdemled!

Az öreg erre néhány tucat rúgást kapott és mehetett utjára.

A két fiatal legény azonban szemet szűrt a főnökhöz. Hogy nem az őreghoz tartoznak, ezt kevésbé ravasz róka is észrevehette, mint ő.

— Hát ti ketten? — kérdezte Grobois úr lesben álló kedélyességgel — nem akartok velünk jönni?

A szökevényekben megborzongott valami. De mi más választásuk maradt? Páris körül a németek állottak... a Marna és a Loire között a németek állottak... És itt a haza intetet, a szabadság... Tehát — Isten neki, fakeseszt!

— Ah, elszáziak vagytok? No, tudom, ti elszáziak utáltak minket lotharingiaiakat... hogy is szól a ti kedves közmondásotok rólunk? Lorrain vilain traite à Dieu et à son prochain (A lotharingiai hitvány árulója Istennek és felebarátjának)... Mindegy, ha a németek ellen megy, akkor egyik vagyunk, mi, ficzók?

Aztán olyan élet kezdődött, a melyet a két harczi hős álmaiban sem tudott volna elképzelni.

Grobois ur becsúgya nem az volt, hogy elérje Gambetta ujon alakult seregét. Minden, a mi csak kicsit is hasonlított valami regulárishoz, elmentmondott az ő kondottieri szellemének. Az ő törekvése az volt, hogy Garibaldi hadtestéhez csatlakozhassék Dijonban. «Mindenkik a maga tehetsége szerint szolgálja a hazát» — ez volt egyik mondása. «Mint tábornok valószínűleg halhatatlan dicsőséget aratnék és a nagy Napoleon alatt minden esélyem megett volna, hogy azzá legyek, talán az is volnék már. A mi jól rendezett jelenünkben, mikor a borjúbán hordott marsallbotról szóló közmondás csak a papíron van, legfeljebb arra van kitévés, hogy alhadnagy lehetnék, ha beállnék egy ezredbe... Annál pedig mégis csak többet érek. Így hát saját szakállamra viselem a háborút a haza ellenségei ellen s egy

— Ah, elszáziak vagytok? No, tudom, ti elszáziak utáltak minket lotharingiaiakat... hogy is szól a ti kedves közmondásotok rólunk? Lorrain vilain traite à Dieu et à son prochain (A lotharingiai hitvány árulója Istennek és felebarátjának)... Mindegy, ha a németek ellen megy, akkor egyik vagyunk, mi, ficzók?

Aztán olyan élet kezdődött, a melyet a két harczi hős álmaiban sem tudott volna elképzelni. Grobois ur becsúgya nem az volt, hogy elérje Gambetta ujon alakult seregét. Minden, a mi csak kicsit is hasonlított valami regulárishoz, elmentmondott az ő kondottieri szellemének. Az ő törekvése az volt, hogy Garibaldi hadtestéhez csatlakozhassék Dijonban. «Mindenkik a maga tehetsége szerint szolgálja a hazát» — ez volt egyik mondása. «Mint tábornok valószínűleg halhatatlan dicsőséget aratnék és a nagy Napoleon alatt minden esélyem megett volna, hogy azzá legyek, talán az is volnék már. A mi jól rendezett jelenünkben, mikor a borjúbán hordott marsallbotról szóló közmondás csak a papíron van, legfeljebb arra van kitévés, hogy alhadnagy lehetnék, ha beállnék egy ezredbe... Annál pedig mégis csak többet érek. Így hát saját szakállamra viselem a háborút a haza ellenségei ellen s egy

(Folytatása következik.)

JAVITJÁK A LÖVÉSZÁRKOT. — Balogh Rudolf, a harostíre kikéltött munkatársunk felvitele.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Junius 1. Volhyniai állásaink tegnap újra több órán át az orosz tüzérség tüze alatt állottak. Az új folyamán heves előtéri csatározások. A nyugati harcmezőn Lenstől északra és délre tegnap is élénkebb volt a tüzérségi tevékenység. A Maastól balra a franciák este jelentékeny erővel támadták a Mort Hommeot és a Caurette-magaslatot. A Mort Homme déli lejtőjén mintegy 400 méter kiterjedésben sikerült a legelőt levő német árokban lábukat megvetniük. Egyébként az ellenség ismételt erőfeszítéseit leg súlyosabb veszteségeik mellett visszaverték. A Maastól jobbra tovább folyt az ágyúharc. Oberseptől keletre egy német felderítő osztag mintegy 350 méter szélességben és 300 méter mélységben behatolt a franciák állásába és foglyokkal és zsákmánnyal tért vissza. Cambrailól nyugatra légi harcban lelőttek egy angol kétfedelűt; a benne ülőket (tisztet) sebesülten elfogták. A Skagerrak vizén nagy tengeri csata folyt le. A német nyílt tengeri hajóhad május 31-én megütöközött az angol hajóhad számban jelentékenyen túlnyomó főerővel. Délután és éjjel nehéz, a németekre sikeres harcok fejlődtek ki a Skagerrak és a Horn-szika között. A mennyire eddig ismeretes, a németek megsemmisítették a «Warspite» nagy hadihajót, a «Queen Mary» és az «Indefatigable» csirkálót, két páncélos csirkálót, a melyek valószínűleg az Achilles-csirkálóból tartoztak, egy kis csirkálót, a «Turbulent», «Nestor» és «Alcasters» új torpedóromboló vezérhajókat, nagyszámú torpedórombolót és egy tengeralattjárót. Számos más nagy angol csatahajó is súlyosan megsebesült. Többek között a «Marborough» nagy hadihajót torpedó lövések találták. A németek részéről a «Wiesbaden» kis csirkálót és a «Pommern» hajóját súlyozta el az ellenség. A «Frauenlob» hajó és néhány torpedóhajónak sorsa eddig még ismeretlen. A nyílt tengeri hajóhad ma befutott a német kikötőbe. Az orosz harcmezőn az Asigától északra elterülő vidéken kelet felé előnyomuló csapataink elérték a Mandrielle-majorokat és átmentek a Monte Fiarától és a Monte Baldótól keletre fekvő úton. Arsierótól keletre meghódítottuk a Monte Cengiót, valamint a Cavától és Treschtól délre fekvő magaslatokat. 900 olasz, közte 15 tisztet elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. Arsierónál csapataink a Posina déli partján vetették meg lá-

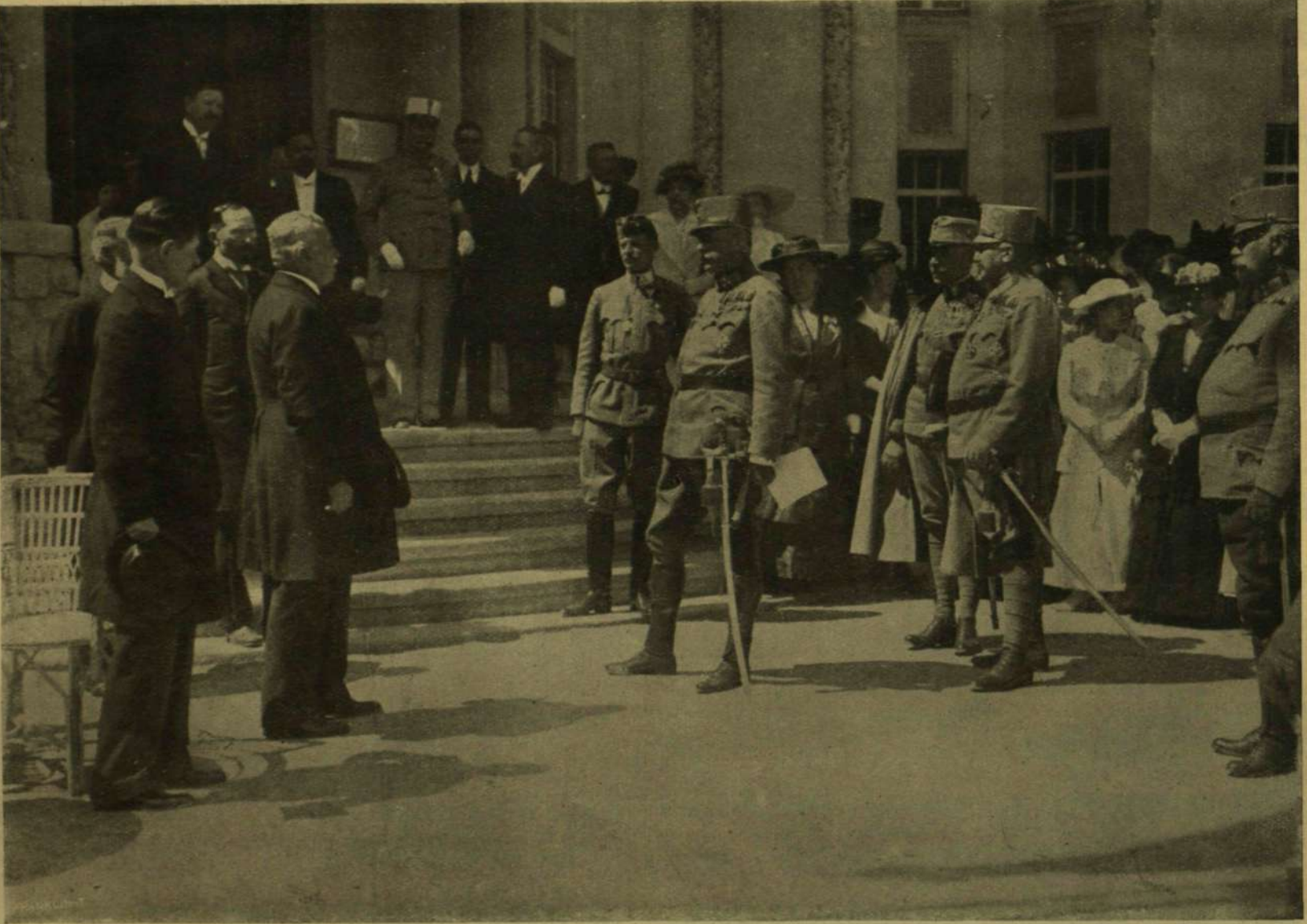
bukat és az olaszoknak egy erős ellentámadását verték vissza. Hasonlóképp meghiusultak az ellenségnek az országos lövészek Chiesánál (Brand-völgyben) és a Passo Buolétól keletre lévő állásai ellen irányított támadásai. A támadás területén utólag még beszállított zsákmánnyal együtt a tegnapi jelentésben említett zsákmány mennyisége 318 lövegrel emelkedett. Az egyéb, mindenféle fajtájú hadizsákmány még át sem tekinthető teljesen; eddig 148 gépfegyvert, 22 aknavetőt, 6 gépkocsit, 600 kerékpárt, igen nagy mennyiségű lőszeret, e közt 2250 legnagyobb fajtájú bombát szállítottunk be. Junius 2. A besszarábai és volhyniai harcmezőn tüzérségi csata, az Ikwa-harcmezőn is fokozott tevékenység az oroszoknak. A nyugati harcmezőn nagyobb angol haderők tüzérségi tüzek heves fokozása és bevezető robbantások után tegnap este Givenchyól nyugatra és délnyugatra támadtak. Közélszárban visszaverték őket, a mennyiben nem voltak kénytelenek már a németek zárótüzeiben szenvedett súlyos veszteségeik következtében visszafordulni. A Maas nyugati partján a franciák újból támadásra törtek előre. Semmi eredményt sem értek el. A folyótól keletre német csapatok rohammal elfoglalták a Caillette-erdőt és a két oldalán csatlakozó árkokat. Az ellenségnek ma reggel a Vaux-tól délre nagy erővel keresztülvitt ellentámadása meghiusult. Eddig a németek 76 tisztet és több mint 2000 főnyi legénységet fogtak el, továbbá 3 ágyút és legkevesebb 28 géppuskát zsákmányoltak. Az orosz harcmezőn a Mandrielle-majoroktól keletre csapataink harcra a határszögig nyomultak előre. Arsiero területén elfoglalták a Monte Barcót (a Monte Cengiótól keletre) és most már Fusine és Posina helységektől délre a Posina-patak déli partján is szilárdan megvetették lábukat. A délkeleti harcmezőn a Vojusa közepes részének balpartján Vlorától keletre (Valona) egy orosz csapatot tiz rajtaütéssel szétzörtünk. A Vojusa alsó részén járőrharcok. Junius 3. A besszarábai harcmezőn és Volhyniában a tüzérségi harc nem csökkenő hevességgel folyik. Egyes helyeken orosz gyalogsági előretöréseket is visszavertünk. A nyugati harcmezőn tegnap délen württembergi ezredek rohammal elfoglalták a Zillebekétől délkeletre eső hegyhátat (Yperntől délkeletre) és a mögötte levő angol állásokat. Egy könnyen sebesült tábornokot,

egy ezredest és 13 más tisztet, valamint 350 sebesültet és 168 sebesült angol fogtak el. A védők különösen súlyos, véres veszteségeket szenvedtek. Éjjeli ellentámadásokat a németek könnyűszerezzel visszavertek. Arrától északra és Albert vidékén a tüzérségi harc tovább tart. A Champagneban Ripontól délre a német felderítő csapatok egy kis vállalkozás alkalmával több mint 200 francia foglyot szállítottak be. A Maastól nyugatra ellenséges ütegek és erődítési művek ellen látható sikerrel harcoltak. A Maastól keletre a franciák további vereséget szenvedtek. A reggeli órákban a Caillette-erdőtől délnyugatra újabb elfoglalt német állások ellen intézett erős támadásokat visszaverték. Tovább keletre a franciák a Vauxtól délnyugatra levő hegyháton tegnap hatszoros rohammal kísérelték meg a németek árkaiba való behatolást. Minden előretörésük leg súlyosabb veszteségeikkel meghiusult. Vauxtól délkeletre a németekre nézve kedvező heves harcok folynak. A Maas magaslatok keleti lejtőjén rohammal elfoglalták az erősen kiépített Dam-loup falut. 520 sebesültet foglyot, köztük 18 tisztet és több gépfegyvert jutott a kezükre. Más foglyok a Dieppe-en át történt elszállításuk alkalmával francia nehézütegek tüzebe kerültek. Az orosz harcmezőn az olaszoknak a Monte Barco ellen irányuló erős támadását és több gyengébb előretörését utastottuk vissza. Hasonlóképp meghiusultak az ellenség ismételt támadásai, a melyek a Mandrielle-majoroktól keletre fekvő határszöglet ellen irányultak. Junius 4. Az orosz harcmezőn az ellenség ma reggel tüzérségét egész északkeleti harcmezőnkkel szemben működésbe helyezte. Az orosz tüzérség tüzelése a Dnyeszter mentén, a Stripa alsó folyásánál: Tarnopoltól északnyugatra és Volhyniában különös hevességre emelkedett. József Ferdinánd kir. herceg vezérezredes hadserege Olykánál 25 kilométer kiterjedésű harcmezőszakaszon az oroszok pergőtüze alatt áll. A Dnyeszter mentén az oroszok egy gáztámadása nem okozott sebzést. Mindenütt egy legközelebbre várható gyalogsági támadás jelei észlelhetők. A nyugati harcmezőn az Yperntől délkeletre levő német állások ellen az angolok több támadást intéztek, a melyeket kivétel nélkül visszavertek. Arrától északra és Albert vidékén a tüzérségi harc tegnap is tartott. Angol felderítő osztagokat visszavertek. Az ellenség Neuville—St. Vaastól délkeletre több

robbantást végzett, a melyek hatástalanok maradtak. A Maas balpartján az ellenségnek a 904-es magaslattól nyugatra a németek ellen intézett gyenge támadást könnyű szerrel visszaverték. Egy gépfegyvert zsákmányoltak. A keleti parton a Caillette-erdő és Damloup közti kemény harc részünkre továbbra is kedvezően halad előre. Tegnap több mint 500 franciát, köztük három tisztet elfogtak és négy gépfegyvert zsákmányoltak. Mar-kirchtól nyugatra az ellenség a legcsekélyebb hatás nélkül több gáztámadást intézett a németek ellen. Május 31-én egyik német tengeralattjáró a Humber előtt elpusztított egy modern, nagy angol torpedórombolót. Az elsüllyedt «Tipperary» angol torpedóromboló egyik a németek által megmentett emberének előadása szerint a Skagerrak előtt vi-vott tengeri csatában az «Euryalus» angol páncélos csirkálót a német haderő tüzelése felgyújtotta és teljesen elhamvasztotta. Az orosz harcmezőn, mivel az olaszok a Posina-völgytől délre fekvő fő-hegyháton és a Monte Cengio—Asiago harcmezőnkkel szemben nagy haderővel szivós ellenállást fejtenek ki, ezen a területen heves harcok kezdtek kifejődni. Csapataink egyre közelebb nyomulnak az ellenség állásaihoz. A Monte Cengiótól keletre jelentékenyen tért nyertünk. Cesuna község már harcmezőnkben fekszik. A hol az ellenség ellentámadást kísérelt meg, mindenütt visszavertük. A tegnapi nap folyamán 5600 olaszt, közte 78 tisztet fogtunk el, három löveget, 11 gépfegyvert, valamint 126 lovat zsákmányoltunk. Junius 5. Az orosz harcmezőn az orosz délnyugati hadseregek hosszabb idő óta várt támadása megkezdődött. A Pruth és a Kolki mellett levő Styr-könyök közti egész harcmezőn heves csata tombol. Oknánál legelőtől állásainkért elkeseredetten folyik a harc. Tarnopoltól északnyugatra az ellenségnek átmenetileg sikerült egyes pontokon árkaikba behatolniai, de ellentámadással ismét kiverették. Kozlov mindkét oldalán (Tarnopoltól nyugatra) az orosz támadások akadályaink előtt, Novalexiniecznál és Dubnótól északnyugatra pedig már tüzérségünk tüzeben összeomlottak. Sapanovnál és Olykánál is heves harcok folynak. Lucktól délkeletre lelőttünk egy ellenséges repülőgépet. A nyugati harcmezőn az angolok az Yperntől délkeletre több elfoglalt állások ellen tegnap este ismét támadást intéztek, a mely a német tüzérség tüzeben összeomlott. Epp úgy meghiusult egy gáztámadás után kezdett gyengébb francia támadás Prounaynál a Campagneban. A Maas nyugati partján a német tüzérség jó eredménytel támadott ellen-

séges ütegeket és sánczműveket. Francia cyalogságot, a mely a haucourt—esnei országúttól nyugatra megkísérelte, hogy a németek árkaiban előnyomuljon, visszaverték. A jobbparton a Caillette-erdő és Damloup között az elkeseredett harc nem csökkenő hevességgel tart tovább. Az ellenség megkísérelte, hogy a legutóbbi napokban kivívott eredményeiktől gyalogsági tömegek harcbavetése által megfossa a németeket. A legnagyobb erőfeszítéseket a Chapitre-erdőben a Fumin-hegyháton (Vaux falutól délnyugatra) és attól délkeletre fekvő vidéken fejtik ki az ellenség. A franciák valamennyi ellentámadását a leg súlyosabb veszteségeik mellett visszaverték. Német felderítő osztagok az Yser mellett, Arrától északra, Albertől keletre és Altkirchnél behatoltak az ellenség állásaihoz, 30 franciát, 8 belgát és 35 angol sebesültet elfogtak és egy aknavetőt zsákmányoltak. Az orosz harcmezőn az Astico-völgytől nyugatra tegnap a harci tevékenység általában kisebb volt. Posinától délre csapataink elfoglaltak egy erős támaszpontot és az olaszoknak több kísérletét, hogy visszafoglalják, visszaverték. Az Astico-völgytől keletre harcmezőnk az Arsierótól keletre emelkedő magaslatokon rohammal elfoglalta a Monte Panocciót (Monte Barcótól keletre) és most újra a Val Canagliának. A határszöglettel délre levő harcmezőnk ellen ismét néhány támadást intéztek, a melyeket mind visszavertünk. A tengermelléki harcmezőn az orosz tüzérség tevékenysége a szokottnál nagyobb volt. A Doberdo-szakaszon ellenséges gyalogsági osztagok is beavatkoztak, a melyek előretöréseit azonban gyorsan elintézték. Junius 6. Északkeleten majdnem az egész 350 kilométer hosszú arcvonalon változatlan hevességgel tovább tartanak a harcok. Oknától északra tozopa nehéz, váltakozó sikerű harcok után visszavontuk csapatainkat a szétlőtt első állásokból az öt kilométernyire délre elkeszített vonalra. Jazloviecnél az alsó Strypa mentén az ellenség ma reggel erős tüzérségi előkészítés után támadott, de mindenütt visszavertük, nehélszerűségben. Trembowlától nyugatra ugyanebben az időben ágyúink tüzeben összeomlott egy orosz támadás. Tarnopoltól nyugatra és északnyugatra szintén elkeseredetten folyt a harc. Az ellenséget mindenütt, a hol átmenetileg előnyöket ért el, nyomban újra visszavetettük. Egyik zászlóaljunk arcvonalra előtt 350 orosz holttal fekszik. Sapanovnál sem vezettek semmi lényeges eredményre az ellenség nagy számban intézett előretörései. Az

Ikva menti Mlynov és az Olykától nyugatra eső terület között, a hol az oroszok folyton erősítéseket vonnak össze, mint előbb, úgy most is elkeseredett a viaskodás. A nyugati harcmezőn a Maas keleti partján derék kelet-porosznáknak a Fumin-nyergelen levő állásait az új folyamán új-ból nagyon erős tüzérségi előkészítés után ismételtel négyezer támadta meg az ellenség, a nélkül hogy a legcsekélyebb eredményt érte volna el. Az ellenség tüzérségi zárótüze, gépfegyver és gyalogsági tüzek összműködése folytán különösen súlyos veszteségeket szenvedett. A «Hampshires» angol hadihajó, melyen Kitchener angol hadügy-miniszter Oroszország felé utazott az Orkney-szigetektől nyugatra akna vagy torpedó következtében elsüllyedt. A hajón levők mind elvetültek. Az orosz harcmezőn a helyzet változatlan. Egy tengerészeti repülőrajunk tegnap éjjel megtámadta a Livena menti San Dona di Piave-i és a Latissana-i vasuti telepeket. Szászalföldi repülőnk Verona, Ala és Vienza pályaudvarait bőségesen bombázták. A hónap kezdete óta több mint 9700 olaszt, köztük 184 tisztet, fogtunk el, 13 gépfegyvert és 5 ágyút zsákmányoltunk. Junius 7. Volhyniában, a Patilowka felső folyásánál küzdő csapatainkat nagy túlerőben levő ellenség elől Luck vidékére vettük vissza. Ezt a mozdulatot az ellenség részéről való lényeges zavarárs nélkül hajtottuk végre. Az egész északkeleti harcmezőn minden más helyen véresen visszavertük az oroszokat: a Styr alsó folyásánál, Rafalowlától északnyugatra, a Kormin-patak mentén Berestianinál, Sapanovnál, a Stripa felső folyásánál, Jasloviecnél, a Dnyeszter mellett és a besszarábai határon. Tarnopoltól északnyugatra egyik hadosztályunk az egyik helyen az ellenségnek 2, a másik helyen 7 támadását verte vissza. Az ellenség Okna körül és Dobronoucnál súlyos veszteségeket szenvedett; ott rohamoszlopait ismételtel elkeseredett kézitusaiban vetették vissza. A nyugati harcmezőn a junius 2-án Yperntől délkeletre elért német sikereket kiengesztelést tegnap felsőszlóján és württembergi csapatok megtámadták Hoogenál az angol állásokat. A falunak még az ellenség kezén maradt részét, úgyiszentén a nyugaton és délen csatlakozó árkokat elfoglalták. Ezzel az Yperntől délkeletre és keletre emelkedő egész magaslati terep több, mint három kilométernyi kiterjedésben a németek birtokába jutott. Az angolok véres veszteségei súlyosak. Ezáltal is kevés számú foglyot ejthettek. Este a Maas nyugati partján jelentékeny francia erők heves tü-

FERENCZ SALVATOR FŐHERCEG FOGADTATÁSA ÉS ÜDVÖZLÉSE PÓSTYÉNEN A «PRO PATRIA HADIKÓRHÁZ» FELAVATÁSA ALKALMÁVAL.

Jelly Gyula főlétele.

Kalodent
Fog-Krém 90 Fillér

HEGEDÜ
WAGNER
„Magyar Király”-nál, Budapest, József-kört 18. sz. Ugyellen a „Wagner” névre. Kérje árjegyzékünket. Előleg küldendő.

Kinek van szeplője?
Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán?
Az használja teljes bizalommal
Rozsnyay Szeráj arczenőcsét,
mely egyedül szer az arc tisztatlanságát, szeplőt, mitesereket, pattanásokat eltávolítja. Használatára az arc pár nap alatt bármennyi puhára és hófehérre változik. Egy kis üvegy ára 50 fill., nagy üvegy 1-50 K. Hozzávaló szappan ára 1 kor. **Hagyai Szeráj arczeme** ára 1-20 K. Szeráj pondra, az arcporek győzgye, sószes 1-40 K. Fahár, rózsá, sárgás és testszimben.
Készíti: Rozsnyay M. Gyógyszerára, Arad, Szabadság-tér 8.

Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN.
Erejtési vizsgálat. Alkalmaz. Internátus. Erejtési kivonatára küld az igazgatószék.

LOHR MÁRIA
A főváros első (KRONFUSZ) Fűtők: II. Fő-u. 27. IV. Eski-utis, Keokmeti-u. 14. és legelőbb GYÁR és FÜZLET: V. Harmados-u. 4. Csipkefűtő, VIII, Baross-u. 85. VI. Teréz-kört 39. Vagyfűtő és VIII, Baross-u. 85. Andrassy-ut 18. Velmefűtő VIII. József-krt. 2. Gyári Intézet. Telefon: József 2-37.

Darumadár, ha elszállsz dél felé Repülj árva kis hajlékom felé...
Nagyoroszországban szenvedő magyar hadifoglyoknak gyönyörű éneke, mely megrázóan hűen tükrözi vissza hazavágyó lelküknek minden sóhaját.
Gramofonra megjelent, éneki Király Ernő, Berkes zenekarának kíséretével, a lemez másik oldala szintén csodaszép, ára 4 korona.
Kapható a kottája is zongorára, hegedőre és énekre, ára 2 korona.
A világhírű «Mogyoróssy» hanglemez újdonságok bármely beszélőgépre jók, darabja 4 kor.
Zokogva sir az ősi szél és Császárnéből (keringő). Kard és a rózsá és Messze mentél, nagyon messze. Mágnás Miksa. (Hopsza Sári) és (Cintányéros). Megjött a Sári és Tyll, de jó kedvem van. Ott, ahol a Dnyeszter vize zug és Majd a legutolsó éjszakán. Ágyú csőre táborláz világít (Térkép) és Fülmegek az Urstenhez. Mikor az est mesélni kezd és Jaj Zsuzsikám (csárdás). Messze földön idegenben és Puskából a keresztfája. Átlótték a jobbkaromat és Sárba taposom a fényképedet. Nem tudlak én soha elfeledni és Elmúlt a legszebb álmom. Nem én lettem hűtlen hozzád és Te szőke gyerek. Honvédek a Kárpátokban és Hári János a muszka fronton. Sir az anya, háboruba viszik a gyermekét és Megpróbáltam nálad nélkül élni.
Gramofon csodásan erős tisztá hangú beszélőgép 45 K.
Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld:
Mogyoróssy Gyula
kir. szab. hangszergyár
Budapest, VIII, Rákóczi-ut 71.

zserégi előkészítés után háromszor megismételték támadásaikat vonalaink ellen a Caurotte-magaslaton. Az ellenséget visszaverték és az állások kivétel nélkül kezükben vannak. A keleti parton a június 2-án kezdődött kemény harcok a Caillette-erdő és Damloup között további sikerrel jártak. Ma éjjel óta Vaux pánzererőd minden része a németek kezében van. A németek több mint 700 sebesülten foglyot szállítottak be, nagyszámú ágyút, gépfegyvert és aknavetőt zsákmányoltak. Az erőd mindkét oldalán a lejtősen és a Damloup falutól délnyugatra emelkedő hegyhátnak birtokáért vívott harcok is diadalmasan értek véget. Az ellenség az utóbbi napokban kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy az erőd és a hozzá csatlakozó árkok elcsúsztassa. Valamennyi ellentámadása leg súlyosabb veszteségei mellett megüszult. Az olasz harczterén Asiatótól délnyugatra csapataink folytatták Cesunánál támadásaikat és elfoglalták a Busi Bollot.

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: SCHWARZ EDE, a 60. gyalogezred századosa, a hadiékítményes harmadosztályú katonai érdemkereszt tulajdonosa, a bukovinai harczterén egy éjjeli útközben, 35 éves korában. — BOCSKAY ZSIGMOND, a 108-ik gyalogezred hadnagya, a bohatkoveci útközben. — TORNAV GÉZA, hegyi tüzérszázós, Tornay Gyula mohácsi királyi járásbíró fia, az olasz harczterén Polinek-Scharte-nél. — SINGER JÁNOS, joghallgató, a 38-ik közös gyalogezred hadapród-jelöltje, a Zugna-Torta elfoglalása közben, 20 éves korában. — VÁGÓ JENŐ, a 8. honvéd tábortábori ágyúerő hadapródja, mint megfigyelő tiszt, a S.-Michelen lévő legelső állásokba menve, egy ellenséges gránáttól találva, 26 éves korában. — FELSŐKUBINI és deménfalvai KUBINYI IMRE ALBERT, a 30-ik honvédgyalogezred zászlósja, a modolinczei útközben. — DIÓK SÁNDOR, a 31. gyalogezred önként jelentkezett hadapródja, tavaly augusztus 22-én az olasz harczterén, a mikor szakasza élén rohamra indult, gránáttól találva, 18 éves korában. — BARTAL PÁL, hadapród teveli tanító, srapnell-lövéstől találva.

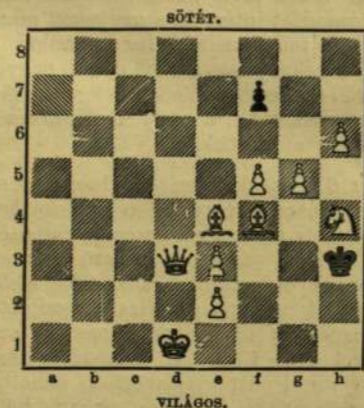
Elhunytak még a közelebbi napokban: Nagymádi és várbogytai BOGYAY MÁTÉ, a keszthelyi kerület volt országgyűlési képviselője, 78 éves korában, Keszthelyen. — Dr. CSÖSZ IMRE nyug. kegyesrendi főgimnáziumi igazgató és házifőnök, 78 éves

korában, Nagybecskereken. — Magyarizségi IZSÉRY JÓZSEF, fővárosi műszaki tanácsos, 58 éves korában, Budapest. — CZIKANN OTTMÁR felügyelő, a Kassa-Oderbergi Vasút állomásfőnöke, a Ferencz-József-rend lovagja, 51 éves korában, Maglód. — SCHIRI TIVADAR, fővárosi elemi és ipari iskolai igazgató-tanító, 45 éves korában, Budapest. — Dr. HELEZ ANTAL, Esztergom város volt polgármestere. — KALOTAI SÁNDOR, hirlapíró, a «Nap» belső munkatársa, 39 éves korában, Budapest. — KUGLER ALAJOS, 58 éves korában, Sopronban.

TOMANÓCZY LAJOSNÉ, szül. Szendrői Kovács Anna 1848—49-iki honvéd-százados özvegye, 96 éves korában, özvegye 50-ik évében, Rákosszentmihályon. — Özv. ghymesi és gácsi FORGÁCS KÁLMÁNNÉ grófné, szül. Pongrácz Eleonóra grófnő, 94 éves korában, Tuzsér. — Özv. DECSY KÁROLYNÉ, 91 éves korában, Szabadkán. — Özv. HORN SIMONNÉ, szül. Fuchs Francziska 88 éves korában, Budapest. — MATER MÁRIA JOZSEFA, szül. Seres Rozália orsolyarendi apáca, tanítóképző-intézeti tanárnő, 82 éves korában, Nagyváradon.

SAKKJÁTÉK.

3008. számú feladvány Hódy J.-tól, Orosháza.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

3005. számú feladvány megfejtése Braune Eóbertől.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Fa3-b4 — Fab-c8 (c, d) a.
 2. Fb4-d6 — Kh4-g5 (b, c) 2. Fhb-f8
 3. Fd6-e7 stb. 3.Hg5-f7 stb.

helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Előfizetési feltételeink:

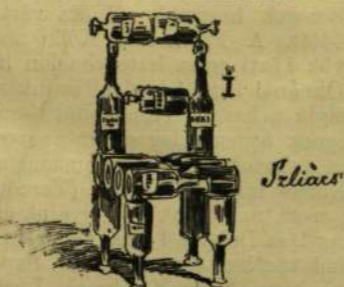
A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.
 A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, fél-évre 12 korona.
 Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

R. S. Kolozsvár. Gondolkozz fej, és mély érzésű lélek versek szerzője s mondanivalóit erősen meg tudja fogni, csak a művészi fogalmazásban nem biztos — megérik rajtuk a fáradság, a melylyel a kifejezés módjait kereste. Mindenesetre figyelemre méltó ember munkái.

Buzogány. Kicsit zavaros vers, a szátira nyilai nem mindig oda hullanak, a hova ezéltova vannak.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 19-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Fővárosi szinkór.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőség címe: Budapest, IV. Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

ÓRAK
 kiváló pontosságú szabályozva 10 évi jóállás mellett.
EKSZEREK
 divatos és széles körben.
EVŐESZKÖZÖK
 ezüst és alpaccaezüstből.
EZÜSTNEMŰER
 és
DISZTÁRGYAK
 szigorúan szabott jutányos árakon kész-
 pénz és előlege részletfizetésekkel fel-
 tétel mellett beszerezhetők.
BRAUSWETTER JÁNOS
 CHRONOMETER és MŰRÁSNÁL
 Alapítvány Számos ki-
 1847-ben. Számos ki-
 Több ezer állomás levél. Legújabb
 díjazás nagy képes képekkel.
 ingyen és bérmentve.

Csizfűrdő Gömörmege.
 Rádióaktív jód-
 brómos sósfűrdő.
 Teljes üzemben. Vénnyagcserét előmozdító
 ásványvíz. Ajánlható gyermekeknek, serdül-
 lőknek, idegbetegeknek, gyomorhajosoknak, ér-
 telmeszedésben szenvedőknek stb. Gyógyviz-
 és fűrdőismertetőt küld a Fűrdőigazgatóság.

Bécsi eredeti blonzok és
 pongyola modellek
 igen elegánsak, havonta új változatokban kaphatók
 Krausz Miksáné, Bpest, VII., Elemér-u. 5. III. em.
 Levelezőlap hívásra mintákat bemutat.

ÚJ KÖNYV!
 Magyar katonatisztek hőstetteit
 örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL
 cs. és kir. gyalogági tábornok
 vezetés alatt szerkesztette
 VELTZE ALAJOS
 cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
 hadjelvtár osztályfőnöke.
 Közreműködtek:
 REICH ÁRPÁD
 m. kir. honvédtusznagy-alezredes
 BENEDEK ELEK és
 BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Régi hirneves
 kénes gyógyfűrdő **VARASD-TÖPLITZ**
 (HORVÁTORSZÁG). — Vasút-, posta-, telefon- és távírda-állomás.
 Új gyógyszálló villanyvilágítással. Hirneves radioaktív
 hőforrás +58° C.
 Ajánlva: kősz-
 vény, máj-, gyomor-
 és bélbántalmaknál.
 Elektr. masszázs, iszap-, szénasavas és napfűrdők és forróvíz kezelés.
 Egész éven át nyitva. Modern, kényelmes. Szállodák. Katonaszene.
 Prospektus ingyen!!
 Fűrdőorvos: Dr. LOCHERT J.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA HIVATKOZNI

Most jelent meg!
 Köveskúti Jenő
 versei
ÁRNYAK
 Szalay Pál rajzaival
 Ára 3 korona
 Megrendelhető:
 LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
 Budapest, VI., Andrássy-út 21.
 és minden könyvárúsnál

MARDOCHEUS
 Irta
 Berczellyné Gajary Böske.
 Ára 1 korona 50 fillér.
 Megrendelhető:
 LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
 Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

A magyar katona aranykönyve

A MI HŐSEINK
 Katonáink hőstettei a világháborúban.

WOINOVICH EMIL
 cs. és kir. gyalogági tábornok
 vezetés alatt szerkesztette
 VELTZE ALAJOS
 cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
 hadjelvtár osztályfőnöke.
 Közreműködtek:
 REICH ÁRPÁD
 m. kir. honvédtusznagy-alezredes
 és
 SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Kultura és Tudomány
 minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmevilága. I. Gaal János, Beáthy Zolt., Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
 2. A szikratávíró. A Slaby tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
 3. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta Wilhelm Bölsche, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.40
 4. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
 5. Az emberiség jövője. Irta Heinrich Lhotzky, fordította Schöppfm Aladár. Kötve K 1.20
 6. A szociológia vazlata. Irta G. Palante, ford. dr. Mikes Lajos. Kötve K 1.60
 7. A tömegek lélektana. Irta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
 8. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtette Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
 9. Henri Bergson filozófiája. Irta René Gillouin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
 10. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
 11. A francia irodalom főirányai. Irta G. L. Strachey, angolból ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 1.60
 12. A világegyetem élete. Irta Svante Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
 13. Az ember helye a természetben. Irta Lenbostek Mihály. Kötve K 1.60
 14. Az élet értelme és értéke. Irta Rudolf von Eucken, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.—
 15. A gondoltszabadság története. Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—

Megrendelhetők:
 LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál
 Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Két kiváló író legújabb munkája!
Bűbájosok
 Novellák
 Irta Kosztolányi Dezső
 Ára 3 K 50 f
Tavaszi játék
 Regény
 Irta Lakatos László
 Ára 3 K 50 f
 A Franklin-Társulat kiadása
 Kaphatók minden könyvkereskedésben

Érdekes ujdonság!
legyőzhetetlen ország
 Irta: Dödy
 Ára 2 korona
 Megrendelhető:
 LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, VI., Andrássy-út 21.
 és minden könyvárúsnál

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czimű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedéve 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

Most megjelent
érdekes újdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Írta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Juniusi sorozat:

Balmer és Harg: Trant, a psychologus detektív
Fordította Benedek Marcell. (816—817. sz.) Ára 60 f.

Gyulai Pál: Válogatott költeményei
Kiadta Császár Ernő. (818—819. sz.) Ára 60 f.

10-ik füzet A világháború naplójából
Tartalma: Az 1915 október—november—decemberi események.
(789—790. sz.) Ára 60 f.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapította GYULAI PÁL. — Szerkeszti HEINRICH GUSZTÁV.

Új füzetek:

Gulyás Pál: Mátyás király könyvtára
(551—552. sz.) Ára 40 f.

Cesare Beccaria: Büntett és büntetés
Fordította és bevezette Tarnai János dr. 2-ik átdolgozott kiadás.
(1799—1805. sz.) Ára 1 K 40 f.

Marlowe Kristóf: A máltai zsidó
Tragédia. Fordította Rózsa Dezső. (1806—1810. sz.) Ára 1 K.

Illés József: A magyar társadalom és állam szervezete a honfoglalásban
(997—998. sz.) Ára 40 f.

Sebestyén Károly: Napnyugati séták
(1811—1813. sz.) Ára 60 f.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai)
részvény-társaságnál Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

AZ AËRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és Különösen figyelemre méltók
eredeti fényképfelvételeket kö- a léghajózás és repülés hadi
zöl. A léghajózás eseményeiről, alkalmazásáról írott közlemé-
fejlődéséről és céljairól kitűnő nyei, valamint az ifjuság szá-
és könnyen érthető népszerű mára külön fenntartott kisrepülő-
cikkekkel tartalmaz. * gép (modell) rovata. *

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

RENDELÉSNÉL SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

25. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 18.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — — 20 korona.
Félévre — — 10 korona.
Negyedévre — — 5 korona.

A Világörönlés-vel
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postálag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

AZ ADRIÁRÓL. — CZIRKÁLÓNK TORPEDÓZÚZÓK KISÉRETÉBEN.

Márton László felvétele.